

meget for meget, troer jeg, om sin christelige Overensstemmelse med Menigheden; thi om den er her intet Spørgsmaal; det er ikke den christelige Overensstemmelse, men den kirkelige Overensstemmelse der spørges om (Hør!), og hans kirkelige Overensstemmelse troer jeg han bør holde udenfor denne Sag; thi den kunde komme til at vildlede ham (Hør!). Det, som jeg troer har vildledt selv det skarpsindige ærede Medlem fra Weile (Rehmann), det er, at han har sammenblandet to Ting; den ene er den Virksomhed, som skal indtræde i det kirkelige Liv, naar Kirken eksisterer, og den anden er, hvorledes Kirken skal komme til at eksistere, saaledes at den kan faae et virkelig berettiget kirkeligt Liv (Stemmer: Ja!); de to Ting har han ikke holdt skarpt sondrede. Han siger, at der er et Slags anarchisk Tilstand i Kirken; det vil jeg haabe, at han vil erkjende for Urret, thi ellers er der en anarchisk Tilstand i Staten. Dersom han antager, at Grundloven har forandret den Deel af Statslivet, som beroer paa, at Statsmyndigheden er herskende i Staten, saa er der jo et Anarchie i alle Retninger, hvor ikke den nye Lovgivning er aapasset efter Grundloven, og dersom han ikke indrømmer det, saa er der intet Anarchie indtraadt i denne Reining mere end i alle andre; thi Kongens Absolutisme, som gjorde ham til personlig Herre i Kirkevaesenet, gjorde ham, det være i Virkeligheden eller ved en Fiction, ligesuldt til personlig Herre i alle andre Forhold; og Kirkebestyrelsen, udgaaet fra denne Statshoiheid i Kongens Person, er ikke ophørt at være, fordi denne Statshoiheid har faaet en anden Skikkelse, fordi Kongen har søgt en større Styrke for sine Villiestytinger. Det, der er at gjøre, er netop ved en saa snever begrændset Lovgivning som mulig at sætte Kirken ind i et Forhold, hvorved den bliver Kirke i den Betydning, at den indenfor sine egne Grændser kan bevæge sig med kirkelig Frihed. Nu bliver altsaa Spørgsmaalet, skulde vi hertil søge Forarbejder, gjorde igjennem Noget, der stiller sig lige over for os som en berettiget, som en allerede eksisterende Corporation i Staten. Det ærede Medlem har saa ypperligt udtrykt sin Bidsfarelse ved at omtale Staten og Kirken lige overfor hinanden som ligeberettigede Person-

ligheder (Hør!). Det er mig kjær at see det ærede Medlem benægte det ved at ryste paa Hovedet, jeg vil med største Fornøielse tage Misforstaaelsen paa min Side; men jeg frygter for, at Mange have forstaaet ham paa samme Maade som jeg. Jeg siger altsaa, deri ligger den Bidsfarelse, hvorunder jeg ogsaa troer den ærede Rigsdagsmand for Helsingør (Clausen) lider — at han kommer til at lide derunder er mindre forunderligt, thi han staaer saa eensidig i Sagen —; hans hele Fremstilling af det, han kaldte Cancelliets Bestyrelse af Kirken, var ubetvivel en Miskjendelse af det, han ved Siden deraf, vistnok samstemmende med det ærede Medlem fra Weile, antog var det rette, nemlig at det var Kongen, der havde været Herre i Kirken; thi Cancelliet var hverken meer eller mindre end Kongens Skriverkarle; i den Stat, som da bestod, vare Cancelliets Medlemmer Secretairer for Kongens Billie, og Kirken, styret, som det hedder, igjennem Cancelliet, var virkelig styret af Kongen. Den Forandring er der skeet, at det, som før kaldtes Cancelliet, kaldes nu Cultusministeriet, og igjennem Cultusministeriet styres Kirken ligesom før, med den Forandring, at, da Cultusministeriet har en Ansvarlighed for den lovgivende Magt, saa søger det, hvor det gjælder om en Lov, sin Besmyndigelse hos den lovgivende Magt i denne som i alle andre Sager; men Kirken har ikke derved nogensomhelst anden Stilling i Staten eller ligeoverfor Staten end den besad før; thi ellers var det ikke i Kirken, at Anarchiet var tilstede men i Staten. Dersom der fandtes Noget her i Danmarks Rige, som kunde stille sig ligeoverfor Staten, som Stat i Staten, saa var der et Anarchie tilstede i Staten. Hvilken Røgskab der nu skulde ligge i at organisere en Myndighed, som, ved at faae denne corporative Skikkelse, førend den var berettiget til at have den, faae den anordningsviiis ved en ministeriel Bestemmelse, kom til at danne en Magt ligeoverfor den lovgivende Magt, for at kæmpe med den, det kan jeg ikke indsee, og det undgaae vi allerbedst, naar vi saavidt som muligt ere uvidende om, hvilke Weile Undervisningsministeriet vil gaae for at skaffe sig Raadgivning i den Deel af Lovgiv-